

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/45/2026
Identifikačné číslo spisu:	4123011282
Dátum vydania rozhodnutia:	22.07.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:4123011282.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Emila Klemaniča a JUDr. Martina Ľuptáka, PhD., MBA na neverejnom zasadnutí konanom 22. júla 2026 v Bratislave, v trestnej veci obvineného S.G. U., pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, o dovolaní obvineného S. U. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 4To/6/2024, z 25. apríla 2024

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného S. U. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Okresný súd Nitra rozsudkom, sp. zn. 6Tk/1/2023, z 15. decembra 2023 uznal obvineného S. U. za vinného z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že:

„pod vplyvom alkoholu v presnejšie nezistenom čase okolo 22.00 hod. dňa 26.05.2023 v rodinnom dome na ul. J. XX, W., okres Q. M., pristúpil k posteli poškodeného N. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. O. XXX/XX, W., okres Q. M., v čase keď spal a svojou mačetou o dĺžke 52 cm, ktorú si vzal zo svojej izby a držal v oboch rukách, ho sekol do ľavej prednej časti hlavy, následne ho sekol do oblasti ľavého ramena, potom do oblasti ľavého lakťa a následne do oblasti ľavého kolena, pričom obvinený pri tomto kričal, že poškodeného zabije, na čo poškodený N. O. zakrvavený vstal, utiekol od obvineného cez záhradu rodinného domu k susede, pričom uvedeným konaním obvinený spôsobil poškodenému N. O. zranenia: sečnú ranu v čelovo spánkovej temennej oblasti s vpáčenou zlomeninou v čelovo temennej oblasti vľavo s poranením mozgového obalu s priemernou dobou liečenia a práceneschopnosti v trvaní 8-10 týždňov a s obmedzením v obvyklom spôsobe života v trvaní 8-10 týždňov.“

Za to mu súd prvého stupňa podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, pri zistení poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona a pri nezistení priťažujúcej okolnosti podľa § 37 Trestného zákona, s použitím § 39 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. b) Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov. Na výkon uloženého trestu odňatia slobody súd obvineného podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia. Zároveň podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona s

použitím § 78 ods. 1 Trestného zákona súd obvinenému uložil ochranný dohľad na 2 roky a podľa § 77 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Trestného zákona súd obvinenému uložil povinnosť po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať, osobne sa hlásiť v určených lehotách a vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska uvedeného v rozhodnutí súdu. Napokon okresný súd podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku poškodeného N. O., poškodenú spoločnosť T. M. R., a. s., a poškodenú spoločnosť Y. R., a. s., odkázal s ich nárokmi na náhradu škody na civilný proces.

Na podklade podaného odvolania krajským prokurátorom rozhodol odvolací súd rozsudkom, sp. zn. 4To/6/2024, z 25. apríla 2024 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a vo výroku o ochrannom opatrení. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uložil obvinenému S. U. podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona, zistiť poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona, nezistiť príťažujúcu okolnosť podľa § 37 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. b) Trestného zákona, trest odňatia slobody vo výmere 11 (jedenásť) rokov s tým, že obvineného podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Zároveň súd obvinenému uložil podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona za použitia § 78 ods. 1 Trestného zákona ochranný dohľad vo výmere 2 (dva) roky a podľa § 73 ods. 2 písm. d), ods. 5 Trestného zákona ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil v podstate nasledovne: „Po preskúmaní výroku o treste napadnutého rozsudku, odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa pri určení druhu trestu, jeho výmery a účelu, u obžalovaného neprihliadol dostatočne na všetky kritériá ustanovené v § 34 odsek 1, odsek 2, odsek 3, odsek 4 Trestného zákona a obžalovanému uložil neprimeraný trest odňatia slobody. Súd prvého stupňa síce správne aplikoval ustanovenia § 38 odsek 2, odsek 3 Trestného zákona. Nesprávne však priznal obžalovanému aj poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písmeno n/ Trestného zákona, pretože odvolací súd nemal preukázanú aktívnu spoluprácu obžalovaného s OČTK tak, ako to predpokladá citované zákonné ustanovenie, pričom poukazuje na stanovisko Najvyššieho súdu SR sp. zn. Tpj 55/2016. (Obžalovaný pri výsluchu pred sudcom pre prípravné konanie odmietol vypovedať a pri svojom výsluchu ako obvinený uvádzal, že nevidel kam mieri, keď útočil na poškodeného, nepamätá sa, že ho naháňal, ani ako sa poškodenému podarilo ujsť.) Odvolací súd obžalovanému priznal len jednu poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písmeno l/ Trestného zákona, ktorá v zmysle vyššie uvedeného stanoviska NS SR automaticky neznamená priznanie aj poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písmeno n/ Trestného zákona. Odvolací súd rovnako ako súd I. stupňa nezistil žiadnu príťažujúcu okolnosť podľa § 37 Trestného zákona.

Odvolací súd sa stotožnil s postupom súdu I. stupňa podľa § 39 odsek 1, odsek 2 písmeno a/, odsek 3 písmeno b/ Trestného zákona, pretože rovnako (napokon ako aj odvolateľ) mal za preukázané mimoriadne okolnosti prípadu, ktoré spočívali v motíve konania obžalovaného (násilné správanie poškodeného k blízkym obžalovaného). Súd prvého stupňa však nesprávne vyhodnotil okolnosti prípadu pokiaľ ide o nebezpečnosť konania obžalovaného, ktorý so zbraňou zaútočil na životne dôležité orgány poškodeného, pričom tento spal a v dokonaní činu mu zabránil až útek poškodeného. Odvolaciemu súdu zostávalo len skonštatovať, že odvolanie krajského prokurátora je potrebné akceptovať v celom rozsahu, preto odvolací súd na jeho podklade zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v časti odvolateľom napádaných výrokov, a na podklade ustanovenia § 322 odsek 3 Trestného poriadku odvolací súd vo veci sám rozhodol tak, že obžalovanému uložil trest odňatia slobody jedenásť rokov, na výkon ktorého tohto zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia podľa § 48 odsek 4 Trestného zákona.

Odvolací súd mal za to, že druh a výmera takto upravenej trestnej sadzby obžalovanému v prejednávanej veci odvolacím súdom uloženého trestu zodpovedajú všetkým kritériám ustanoveným pre ukladanie trestu v § 34 odsek 4 Trestného zákona (konkrétne spôsob spáchania činu, jeho následok, zavinenie, osoba páchatel'a, jeho pomery a možnosti jeho nápravy), a preto je spôsobilý na dosiahnutie účelu trestu podľa § 34 odsek 1 Trestného zákona a to tak v oblasti individuálnej ako aj v oblasti generálnej prevencie, pretože zabezpečí ochranu spoločnosti pred obžalovaným tak, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti, vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život, súčasne aj iných

odradí od páchania trestných činov a zároveň dostatočne vyjadrí aj morálne odsúdenie obžalovaného spoločnosťou. Pokiaľ ide o výrok o ochrannom opatrení tento odvolací súd rovnako zrušil a rozhodol tak, že uložil obžalovanému podľa § 76 odsek 1 Trestného zákona za použitia § 78 odsek 1 Trestného zákona, ochranný dohľad v trvaní 2 (dva) roky, ako páchatelovi obzvlášť závažného zločinu. Odvolací súd pripomína obžalovanému, že práve pod vplyvom alkoholu sa dopustil predmetného skutku. Znaleckým dokazovaním bola u neho konštatovaná závislosť od alkoholu s depriváciou osobnosti, znalkyňou bolo odporúčané uloženie ochranného protialkoholického liečenia ústavnou formou, a preto právne úvahy súdu I. stupňa v tomto smere nepovažoval odvolací súd za správne a uložil podľa 73 odsek 2 písmeno d/, odsek 5 Trestného zákona obžalovanému aj ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou."

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal vlastnoručne napísané dovolanie obvinený S. U. (č. l. 613 - 616 súdneho spisu) z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. e) a písm. i) Trestného poriadku. Podľa obvineného boli u neho kumulatívne splnené podmienky na mimoriadne zníženie trestu aj podľa § 39 ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. e) ako aj podľa § 39 ods. 5 Trestného zákona. Podľa obvineného tieto ustanovenia odvolací súd nesprávne právne posúdil, a teda nie je v súlade so všeobecnou spravodlivosťou, pokiaľ bol trest v konečnom dôsledku zvýšený a nie mimoriadne znížený a teda dôvody mimoriadneho zníženia trestu ostali opomenuté a v treste nezohľadnené. Obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1, § 388 ods. 1 Trestného poriadku rozsudok okresného súdu aj krajského súdu zrušil a zároveň, aby dovolací súd prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prekontroloval a rozhodol.

Dovolanie (č. l. 625 - 630 súdneho spisu) podal aj ustanovený obhajca obvineného JUDr. Jozef Kóša (opatrenie Okresného súdu Nitra, sp. zn. 6Tk/1/2023, z 15. apríla 2026, č. l. 619 - 620 súdneho spisu), a to z dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa dovolateľa odvolací súd nesprávne aplikoval ustanovenia Trestného zákona upravujúce individualizáciu trestu, mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 Trestného zákona, ako aj ustanovenia upravujúce hodnotenie poľahčujúcich okolností podľa § 36 Trestného zákona, pričom dôsledkom uvedeného nesprávneho právneho posúdenia došlo k uloženiu neprimerane prísneho trestu. Napadnuté rozhodnutie nerešpektuje v dostatočnej miere základné zásady ukladania trestov vyjadrené v § 34 Trestného zákona, predovšetkým zásadu primeranosti trestu, zásadu individualizácie trestu a požiadavku hodnotenia všetkých okolností prípadu vo vzájomných súvislostiach. Dovolateľ ďalej uviedol: „odvolací súd napriek formálnemu priznaniu existencie mimoriadnych okolností prípadu tieto okolnosti v konečnom dôsledku nezohľadnil v dostatočnom rozsahu pri individualizácii trestu a pri aplikácii ustanovenia § 39 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu. Hoci odvolací súd výslovne konštatoval existenciu mimoriadnych okolností prípadu spočívajúcich predovšetkým v motíve konania odsúdeného a v predchádzajúcom násilnom správaní poškodeného voči blízkym osobám odsúdeného, uvedené okolnosti následne nepremietol do primeranej výmery ukladaného trestu spôsobom zodpovedajúcim požiadavkám ustanovenia § 34 Trestného zákona a zásade individualizácie trestu. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí výslovne konštatoval existenciu mimoriadnych okolností prípadu, keď uviedol, že tieto spočívali v motíve konania odsúdeného, konkrétne v násilnom správaní poškodeného voči blízkym osobám odsúdeného. Odvolací súd teda sám uznal, že skutok nemožno posudzovať izolovane a bez prihliadnutia na širší kontext vzťahov medzi poškodeným a rodinou odsúdeného. Napriek tomu však odvolací súd následne význam týchto mimoriadnych okolností fakticky oslabil a negoval tým, že bez existencie nových skutkových zistení alebo zásadnej zmeny dôkaznej situácie pristúpil k zvýšeniu trestu uloženého súdom prvého stupňa o ďalšie dva roky.

Dovolateľ má za to, že odvolací súd sa s mimoriadnymi okolnosťami prípadu vysporiadal len formálne a deklaratórne, avšak nie materiálne. Pokiaľ totiž odvolací súd na jednej strane uznáva existenciu okolností odôvodňujúcich mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 Trestného zákona, no na druhej strane bez dostatočne presvedčivého právneho odôvodnenia podstatne zvyšuje výmeru trestu uloženú súdom prvého stupňa, dochádza tým k vnútornému rozporu právnych záverov napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd založil svoje rozhodnutie predovšetkým na zdôraznení intenzity útoku a spôsobu jeho vykonania. Tieto okolnosti však boli nepochybne známe už súdu prvého stupňa, ktorý ich pri rozhodovaní riadne zohľadnil. Nešlo teda o nové okolnosti, ktoré by samy osebe odôvodňovali výraznejší

represívny zásah do postavenia odsúdeného. Dovolateľ zároveň považuje za potrebné poukázať aj na skutočnosť, že v priebehu celého trestného konania konzistentne namietal skutkovo aj právne mimoriadne tenkú hranicu medzi právnou kvalifikáciou skutku ako pokusu obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 14 ods. 1 Trestného zákona a možnou právnou kvalifikáciou skutku ako trestného činu ťažkého ublíženia na zdraví podľa § 155 Trestného zákona. Obhajoba už v rámci záverečnej reči pred súdom prvého stupňa výslovne poukazovala na okolnosti prípadu, ktoré odôvodňovali minimálne dôslednejšie posúdenie subjektívnej stránky skutku, predovšetkým existencie priameho úmyslu usmrtiť poškodeného. V tejto súvislosti bolo zdôraznené, že napriek nepochybnej závažnosti útoku samotný následok skutku napokon nezodpovedal typickému následku útoku vedeného jednoznačným úmyslom usmrtiť poškodeného, keďže poškodený po skutku nebol zásadným spôsobom limitovaný v obvyklom spôsobe života, pričom podľa vykonaného dokazovania krátko po skutku dokonca vykonával brigádnickú činnosť. Dovolateľ má za to, že uvedené okolnosti mali byť zo strany súdov oboch stupňov dôslednejšie vyhodnotené nielen vo vzťahu k samotnej právnej kvalifikácii skutku, ale aj vo vzťahu k úvahám o druhu a výmere ukladaného trestu. Nemožno totiž abstrahovať od toho, že konanie odsúdeného vzniklo v bezprostredne emočne mimoriadne vypätej situácii po tom, čo sa dozvedel o fyzickom násilí páchanom na jeho synovi a blízkej osobe, pričom skutok nebol výsledkom dlhodobu plánovaného alebo kalkulovaného konania. Dovolateľ súčasne poukazuje aj na svoje bezprostredné správanie po skutku, keď skutok sám oznámil polícii, čo významným spôsobom vypovedá o jeho postoji ku konaniu, miere sebareflexie a možnostiach jeho nápravy. Aj keď si dovolateľ uvedomuje, že samotná existencia uvedených okolností nemusí bez ďalšieho automaticky viesť k odlišnej právnej kvalifikácii skutku, je presvedčený, že tieto okolnosti predstavujú významný faktor svedčiaci minimálne v prospech výraznejšej individualizácie trestu a intenzívnejšieho uplatnenia inštitútu mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 Trestného zákona. Súd prvého stupňa pritom podrobne a presvedčivo vysvetlil, prečo by uloženie trestu na dolnej hranici zákonnej sadzby bolo v konkrétnom prípade neprimerane prísne. Pri svojom rozhodovaní prihliadol na priznanie odsúdeného, jeho ľútosť nad skutkom, doterajší život, rodinné pomery, absenciu relevantnej trestnej minulosti, reálnu možnosť jeho nápravy, ako aj na samotnú skutočnosť, že išlo o štádium pokusu trestného činu. Dovolateľ má za to, že odvolací súd sa s týmito závermi súdu prvého stupňa nevysporiadal dostatočne presvedčivým spôsobom a neuviedol konkrétne právne dôvody, pre ktoré by trest uložený Okresným súdom Nitra nebol spôsobilý zabezpečiť účel trestu podľa § 34 Trestného zákona."

Vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu otázky existencie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Trestného zákona dovolateľ uviedol nasledovné: „Súd prvého stupňa správne dospel k záveru, že odsúdený svojím procesným postojom napomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti. Uvedený záver nevyplyval len zo samotného priznania, ale aj z celkového procesného postoja odsúdeného v priebehu konania, predovšetkým z jeho vyhlásenia o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, ktoré bolo súdom prijaté. V dôsledku uvedeného procesného postoja nebolo potrebné vykonávať rozsiahle dokazovanie vo vzťahu k vine odsúdeného, čím došlo k podstatnému zjednodušeniu a zrýchleniu trestného konania. Nemožno pritom abstrahovať od skutočnosti, že práve vyhlásenie viny predstavuje významný procesný úkon smerujúci k efektívnemu priebehu konania a k šetreniu procesných prostriedkov štátu. Odvolací súd však uvedenú poľahčujúcu okolnosť nepriznal s odkazom na stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Tpj 55/2016, pričom podľa názoru dovolateľa aplikoval predmetné stanovisko príliš reštriktívne a formalisticky, bez dostatočného prihliadnutia na konkrétne okolnosti prejednávanej veci. Skutočnosť, že odsúdený v počiatočných štádiách trestného konania neuvádzal všetky okolnosti skutku v úplnom rozsahu, sama osebe ešte bez ďalšieho nemôže viesť k záveru o neexistencii poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Trestného zákona, najmä pokiaľ následne došlo k plnému priznaniu viny, k prijatiu vyhlásenia podľa § 257 Trestného poriadku a k výraznému zjednodušeniu ďalšieho priebehu konania. Dovolateľ je preto presvedčený, že nepriznanie uvedenej poľahčujúcej okolnosti predstavuje nesprávne použitie hmotnoprávneho ustanovenia, ktoré sa následne premietlo aj do prísnejšieho hodnotenia osoby odsúdeného pri ukladaní trestu. Odvolací súd zároveň uvedené závery premietol aj do aplikácie § 38 ods. 2 a ods. 3 Trestného zákona, keď zmenil hodnotenie pomeru poľahčujúcich a priťažujúcich okolností oproti rozhodnutiu súdu prvého stupňa. Dovolateľ má za to, že trest uložený odvolacím súdom nezodpovedá v dostatočnej miere zásade primeranosti trestu a neprimerane potláča individuálne okolnosti prípadu v prospech represívnej zložky

trestu. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že konanie odsúdeného bolo výrazne ovplyvnené dlhodobou konfliktnou a emočne mimoriadne vypätou situáciou súvisiacou s násilným správaním poškodeného voči blízkym osobám odsúdeného. Ide o okolnosti, ktoré nemožno pri ukladaní trestu redukovať iba na okrajový motív konania, ale ktoré bolo potrebné posudzovať ako významný faktor ovplyvňujúci psychický stav odsúdeného v čase skutku. Súčasne nemožno opomenúť, že skutok ostal v štádiu pokusu, poškodený prežil, odsúdený sa k skutku priznal, svoje konanie oľutoval a z vykonaného dokazovania vyplýva aj reálny predpoklad jeho resocializácie. Dovolateľ preto zastáva názor, že trest uložený súdom prvého stupňa bol trestom dostatočným na splnenie účelu trestu podľa § 34 Trestného zákona, zatiaľ čo odvolací súd pri zvyšovaní jeho výmery nevenoval dostatočnú pozornosť všetkým individuálnym okolnostiam prípadu a nesprávne aplikoval hmotnoprávne ustanovenia upravujúce ukládanie trestu."

Obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku zrušil rozsudok krajský súd vo výroku o treste a ochrannom opatrení a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Krajskému súdu v Nitre, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Krajskej prokuratúry v Nitre (č. l. 645 - 647 súdneho spisu), ktorá v úvode zhodnotila priebeh konania, následne sa venovala zneniu § 39 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 663/20144 ako aj definícií pokusu s poukazom na rozhodnutie R 84/2000. Následne poukázala na osobu obvineného a jeho pomery, na znalecký posudok č. 10/2023 J.. J. Ľ. následne zhodnotila: „...odsúdený sa už v minulosti dopúšťal protiprávneho konania vo forme agresie voči iných osobám, ide o osobnosť s disharmonickým vývojom, s rysmi disociability a otupením citov. Zároveň bolo nepochybne zistené, že odsúdený má problém s alkoholom, bola u neho zistená závislosť od tejto návykovej látky, nevie zvládať deliberačný vplyv alkoholu, čo bolo najpravdepodobnejšie aj spúšťačom jeho útoku na poškodeného. Na druhej strane je však potrebné konštatovať, že v rámci trestného konania boli zistené aj okolnosti, ktoré možno hodnotiť ako mimoriadne okolnosti prípadu. Poškodený sa mal po dlhšiu dobu a pravidelne dopúšťať fyzického a psychického násillia voči manželke a synovi odsúdeného. Dokonca toto agresívne konanie poškodeného dospelo až do štádia, keď Q. U. spôsobil 05.03.2023 vážne zranenie chrbtice, ktoré si vyžiadalo operačný zákrok a kvôli ktorému bola práceneschopná po dlhšiu dobu. Dňa 23.08.2023 Q. U. dokonca uviedla, že od 11.07.2023 do 17.08.2023 bola aj so synom umiestnená v krízovou centre Y.. Aj 26.05.2023 mal poškodený po príchode z práce na D. kričať, kopol ho do nohy, nadávať a vyhrážať sa pani U.. Syn následne ušiel z domu, pričom svedkyni poškodený zakázal odísť z domu, zapáral do nej, triasol s ňou. Tieto okolnosti možno hodnotiť ako také, ktoré odôvodňujú u odsúdeného použitie zmierňovacieho ustanovenia a uloženie trestu odňatia slobody pod zákon stanovenú hranicu. Avšak tieto skutočnosti nie sú až takého charakteru, že by determinovali tak výrazné zníženie trestu odňatia slobody pod zákon stanovenú minimálnu hranicu ako to prezentuje odsúdený a to aj s prihliadnutím na vyššie popísané okolnosti skutku ako ukončeného pokusu a charakteristiku osoby odsúdeného.

Všetky tieto okolnosti Krajský súd v Nitre vo svojom rozhodnutí vzal do úvahy a vysporiadal sa s nimi. Taktiež krajský súd riadne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo nepriznal odsúdenému poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písmeno n/ Trestného zákona, pričom poukázal na stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spisová značka Tpj 55/2016 a na to, že odsúdený až na hlavnom pojednávaní zmenil svoj postoj. Vo vzťahu k primeranosti uloženého trestu okrem vyššie popísaných okolností prípadu uvádzam, že aj keď krajský súd na podklade odvolania prokurátora zvýšil odsúdenému trest odňatia slobody, tento bol však naďalej oproti sadzbe upravenej v ustanovení § 145 odsek 1 Trestného zákona znížený o štyri roky a teda ho možno vzhľadom na okolnosti prípadu, osobu odsúdeného ako aj vyššie špecifikované mimoriadne okolnosti, považovať za primeraný a dostatočný. K tvrdeniu odsúdeného týkajúce sa právnej kvalifikácie skutku poukazujem na to, že odsúdený urobil vyhlásenie, že je vinný a tým teda uznal nielen skutok ale aj jeho právnu kvalifikáciu.

S poukazom na vyššie popísané mám za to, že v danom prípade nie je daný dovolací dôvod podľa § 371 odsek 1 písmeno i/ Trestného poriadku, nakoľko krajský súd v Nitre vec správne právne posúdil, vysporiadal sa so všetkými rozhodnými okolnosťami a uložil primeraný trest."

Prokurátorka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky na podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], osobou oprávnenou na podanie dovolania [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), podané dovolanie spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že je zrejmé, že dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku nie sú splnené.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktne obmedzené, aby sa potenciálne „širokým“ uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie. Pokiaľ by zákonodarcu zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

Najvyšší súd poznamenáva, že v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené. Táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku (R 120/2012-I). Z uvedeného je preto potrebné vyvodíť, a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že najvyšší súd je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku).

V prípade výskytu formálne nesprávne označených dovolacích námietok sa aplikuje tzv. princíp viazanosti dovolacími námietkami (a nie ich konkrétnym formálnym označením tak, aby tieto presne a jasne zodpovedali konkrétnemu dovolaciemu dôvodu, naplnenia ktorého sa domáha obvinený). Priamym „pretavením“ dotknutého princípu (R 120/2012) je tomu zodpovedajúca povinnosť dovolacieho súdu spočívajúca v tom, že dovolací súd skúma možnosť zaoberať sa takýmito námietkami z toho pohľadu, či z obsahového (materiálneho) hľadiska napĺňajú niektorý z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku.

Dovolací súd v súvislosti s uplatnenými námietkami dovolateľa dáva do pozornosti stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. S 5/2011, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2011, podľa ktorého platí nasledovné:

„Hmotnoprávne ustanovenie § 39 Tr. zák. (resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006) o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody svojou povahou a významom sa primkyna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Tr. zák. a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďovať pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávného ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.. Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v

dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por..

Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Tr. zák. (resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006), v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný lebo pokiaľ súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nepoužitie ustanovenia § 39 Trestného zákona nezakladá žiadny dovolací dôvod."

Vzhľadom na nevyhnutnosť uplatňovania správnej formálno-právnej subsumpcie dovolacích námietok pod príslušné dovolacie dôvody, dovolací súd v súlade s vyššie citovaným stanoviskom podradil (subsumoval) námietky dovolateľa týkajúce sa uloženia „neprime prísneho trestu" s odkazom na § 34 Trestného zákona, pod špeciálny dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. Naplnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku sa dovolací súd ďalej nezaoberal, nakoľko mu obsahovo nezodpovedá žiadna z uplatnených námietok dovolateľa.

K čiastkovej dovolacej námietke obvineného spočívajúcej v tom, že krajský súd mu nepriznal poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Trestného zákona, a aj preto mu bol uložený neprimerane prísny trest najvyšší súd stručne uvádza nasledovné.

Podľa R 18/2015 otázka zisťovania, resp. zhodnotenia (ne) existencie poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacím súdom v prípade, ak tento koná na podklade dovolania podaného obvineným podľa § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku. Opak by platil v prípade, ak by súd vo výroku dovolaním napadnutého rozhodnutia síce konštatoval danosť niektorých z týchto okolností, avšak v rozpore s týmto záverom by ju nevzal do úvahy pri ukladaní trestu (pri úprave výmery trestnej sadzby podľa § 38 ods. 2 až 4 Trestného zákona). Len v takom prípade (a za súčasného splnenia podmienky podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku) by označené pochybenie mohlo zakladať naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia - viď R 18/2015). Takáto situácia v posudzovanom prípade nenastala.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

Tento dovolací dôvod môže byť teda naplnený v dvoch alternatívach spočívajúcich v tom, že obvinenému bol uložený

- trest vo výmere mimo zákonnej trestnej sadzby alebo
- taký druh trestu, ktorý Trestný zákon nepripúšťa.

Uloženie trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa týka len tých trestov, ktoré majú odstupňovateľnú trestnú sadzbu vymedzenú zákonom - trest odňatia slobody (§ 46 Trestného zákona), trest domáceho väzenia (§ 53 Trestného zákona), trest povinnej práce (§ 54 Trestného zákona), peňažný trest (§ 56 Trestného zákona), náhradný trest odňatia slobody za peňažný trest (§ 57 ods. 3 Trestného zákona), trest zákazu činnosti (§ 61 Trestného zákona), trest zákazu pobytu (§ 62 Trestného zákona), trest zákazu účasti na verejných podujatiach (§ 62 Trestného zákona), trest vyhostenia (§ 65 Trestného

zákona). Uložením trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa rozumie uloženie trestu obvinenému pod minimálne povolenú výmeru trestu ako aj prekročenie maximálne povolenej výmery trestu pri vyššie uvedených odstupňovateľných druhoch trestov.

Uložením takého druhu trestu, ktorý zákon nepripúšťa sa rozumie, uloženie takých trestov, ktoré popri sebe nemôžu byť uložené - § 34 ods. 7 Trestného zákona, ale aj napríklad uloženie trestu zákazu pobytu za nedbanlivostný trestný čin - § 62 ods. 2 Trestného zákona, uloženie trestu vyhostenia občanovi Slovenskej republiky - § 65 ods. 1 Trestného zákona alebo „podmienky na podmienku“ - § 49 ods. 2 Trestného zákona, či dokonca takého druhu trestu, ktorý v trestnom zákone vôbec nie je uvedený - trest pokánia a podobne.

Dovolací súd po nahliadnutí do predloženého spisového materiálu konštatuje, že súdy nižších stupňov na základe ustálených skutkových zistení (po rozhodnutí súdu podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku o prijatí vyhlásenia obvineného, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe) správne ukladali obvinenému, podľa ustanovení § 145 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. b) Trestného zákona, trest odňatia slobody v trestnej sadzbe 8 rokov až 18 rokov a štyri mesiace.

Ak teda odvolací súd uložil obvinenému U. trest odňatia slobody vo výmere 11 rokov, nemožno konštatovať, že by bol trest uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo taký druh trestu, ktorý Trestný zákon nepripúšťa, v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Výška trestu je v dovolacom konaní revidovateľná len vtedy, ak bol trest uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Ak teda dovolateľ namieta neprimeranosť uloženého trestu, nie je možné na podklade tejto okolnosti výšku právoplatne uloženého trestu, nevybočujúceho z rámca zákonom ustanovenej sadzby, preskúmať. Námietku neprimeranosti trestu možno namietť len v odvolacom konaní nie však v konaní o dovolaní. Je tomu tak z dôvodu, že tento dovolací dôvod je potrebné v súlade s konceptom dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku vykladať prísne v súlade s jeho znením. Obvinený môže v dovolacom konaní úspešne namietť len nezákonne uložený trest mimo hraníc trestnej sadzby alebo neprípustný trest, nie však úvahu súdu o výbere druhu trestu či úvahu o primeranosti trestu, pokiaľ bol ten, ktorý trest uložený v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Inými slovami, primeranosťou uložené sankcie sa dovolací súd vecne nezaoberá.

Okrem toho, pokiaľ dovolateľ argumentuje aj tým, že súd mal pri ukladaní trestu aplikovať aj ustanovenie ods. 5 § 39 Trestného zákona, tak v čase rozhodovania krajského súdu označené zákonné ustanovenie nebolo platné ani účinné, pričom zároveň platí, už vyššie uvedené, že ani jeho prípadná neaplikácia by nezakladala žiadny dovolací dôvod.

Obvinený vo svojom vlastnoručne napísanom dovolaní síce uviedol aj dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. e) Trestného poriadku, ale nič viac k nim neuviedol a ani v neskôr podanom dovolaní ustanoveným obhajcom sa tieto dôvody neuvádzajú, a preto sa s nimi dovolací súd viac nezaoberal.

V dôsledku zrejmejšieho nesplnenia žiadneho z dovolacích dôvodov podľa § 371 Trestného poriadku najvyšší súd odmietol dovolanie obvineného spôsobom, ako je to vyjadrené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.